

Enfòmasyon debaz

Mwazi nan Anviwònman an

Kisa mwazi ye?

Mwazi se chanpiyon yo gendwa jwenn anndedan ak andeyò kay. Pèsòn pa konnen konbyen espès chanpiyon ki egziste, men yo estime ant plizyè dizèn milye rive jiska twa san mil chanpiyon petèt. Mwazi yo pouse pibyèn nan anviwònman ki cho, mouye ak imid, epi yo simaye epi yo reprodui nan fè spò. Spò mwazi yo gendwa siviv nan kondisyon anviwònmantal ki difisil anpil, tankou kondisyon sechrès, ki pa pèmèt kwasans nòmal mwazi yo.

Ki kalite mwazi yo jwenn souvan anndedan kay yo?

- Cladosporium
- Penicillium
- Alternaria
- Aspergillus

Kijan mwazi yo afekte moun?

Sèten moun sansib a mwazi. Pou moun sa yo, mwazi gendwa pwovoke nen bouche, iritasyon nan gòj, tous oswa respirasyon ak souf anlè, iritasyon nan zye oubyen nan sèten ka, lagratèl. Gen sèten moun, tankou moun ki gen alèji grav ak mwazi, gendwa gen reyaksyon ki pi grav toujou. Travayè ki ekspoze ak gwo kantite mwazi nan anviwònman travay yo, tankou kiltivatè k ap travay akote fwen ki mwazi, gendwa devlope reyaksyon ki pi grav toujou. Pami reyaksyon ki grav yo, gendwa genyen lafyèv ak souf ki kout. Sèten moun ki gen maladi poumon kwonik, tankou maladi poumon kwonik, gendwa devlope enfeksyon mwazi andedan poumon yo.

Nan ane 2004 Enstiti Medsin (Institute of Medicine, IOM) te jwenn prèv yo te sifi pou etabli yon lyen ant ekspozisyon andedan kay ak sentòm vwa respiratwa siperyè, tous ak respirasyon ak souf anlè kay moun ki nònalman ansante; yon lyen ak sentòm opresyon pou moun ki gen opresyon; epi ak nemoni ipèsansitiv kay moun ki siseptib pou devlope pwoblèm medikal sa a ki lye ak sistèm iminitè ki afibli. IOM te jwenn tou prèv limite oswa prèv sijestif ki te etabli yon lyen ant ekspozisyon ak mwazi andedan kay ak maladi respiratwa kay timoun ki an bòn sante. Nan lane 2009, Òganizasyon Mondyal Lasante te pibliye yon direktiv adisyonèl, [Direktiv OMS pou Kalite Lè Andedan Kay ak Bilding: Imidite ak mwazisi](#) [PDF - 2.52 MB]. Lòt etid ki fèk parèt te sijere gen yon lyen potansyèl ant ekspozisyon bonè ak mwazi ak devlopman opresyon lakay sèten timoun, espesyalman pami timoun ki siseptib jenetikman pou yo devlope opresyon, epi entèvansyon sible ki amelyore kondisyon lojman

gendwa redwi kantite moun ki mouri poutèt opresyon ak alèji respiratwa, men yo bezwen envestige kesyon sa a plis toujou.

Ki kote yo konn jwenn mwazi?

Yo gendwa jwenn mwazi nan kèlkeswa anviwònman an epi yo kapab detekte li andedan ak andeyò imèb yo pandan tout ane an. Chalè ak imidite se bon kondisyon pou mwazi pouse. Andeyò batiman an, ou kapab jwenn yo nan zòn oswa kote ki onbraje, mouye oswa kote gen fèy oswa vejetasyon k ap dekonpoze. Anndan batiman yo, ou gendwa jwenn yo kote nivo imidite yo elve, tankou nan kav ak nan douch.

Kijan yo kapab redwi ekspozisyon ak mwazi yo?

Moun ki sansib ta dwe evite zòn kote gen plis chans pou gen mwazi, tankou pil konpòst, zèb yo fin taye ak zòn ki gen anpil pyebwa. Anndan kay yo, ou kapab ralanti vitès mwazi yo pouse lè ou kontwole nivo imidite yo epi ou ayere douch ak kote yo kwit manje. Si gen mwazi k ap pouse lakay ou, ou fèt pou w netwaye mwazi yo epi ranje pwoblèm dlo a. Ou kapab retire tout mwazi ki sou sifas di grasa produi komèsyal, savon ak dlo oubyen ak klowòks ki pa gen ladann plis pase 1 tas pou chak galon dlo.

Si w decide itilize klowòks pou netwaye mwazi a:

- Pa janm melanje klowòks ak amonyak oubyen ak lòt produi netwayan pou kay. Si w melanje klowòks ak amonyak oubyen ak lòt produi netwayan, sa gendwa kreye vapè ki danjre ak toksik.
- Ouvri fenèt ak pòt yo pou kite lè fre antre.
- Mete gan ki pa kite likid antre ak linèt pou pwoteje zye w.
- Si zòn ou vle netwaye a pi gwo pase 10 pye kare, konsilte gid Ajans Pwoteksyon Anviwònman Etazini (U.S. Environmental Protection Agency, EPA) ki rele *Mold Remediation in Schools and Commercial Buildings* (*Kijan pou retire mwazi nan lekòl ak nan imèb komèsyal*). Byenke gid la konsantre sou lekòl ak bilding komèsyal, dokiman sa a aplikab tou pou lòt kalite bilding. Al gade sit entènèt EPA a nan http://www.epa.gov/mold/mold_remediation.html.
- Toujou respekte enstriksyon fabrikan an lè w ap sèvi ak klowòks oubyen ak nenpòt ki lòt prodwi netwayan.

Rekòmandasyon espesifik:

- Kenbe nivo imidite a ba jan ou kapab — pa plis pase 50% — tout lajounen. Yon lè kondisyon oswa yon dezimidifikatè kapab ede w kenbe nivo a ba. Pa bliye nivo imidite yo konn chanje pandan jounen an epi imidite ki nan lè a ak tanperati a gendwa chanje, kifè ou dwe tcheke nivo imidite an plizyè fwa chak jou.
- Sèvi ak yon lè kondisyon oswa yon dezimidifikatè pandan mwa ki imid yo.
- Asire w kay la gen vantilasyon ki apwopriye, ikonpri vantilatè sòti pou evakye lè a.

- Ajoute inibitè kont mous nan penti yo anvan ou kòmanse pentire.
- Netwaye saldeben ak prodwi ki tiye mwazi.
- Pa mete tapi andedan saldeben ak kav yo.
- Retire oswa ranplase tapi ak ranbouraj ki te deja mouye yon fwa.

Ki kote ki ekspoze anpil ak mwazi?

- Magazen antik
- Sèr pou plant
- Sona
- Ekspwatasyon agrikòl (fèm)
- Moulen
- Zòn konstriksyon
- Magazen flè
- Vila pou lete

Mwen jwenn mwazi k ap pouse lakay mwen, kijan pou m teste mwazi a?

Anjeneral, li pa nesèsè pou idantifye espès mwazi a k ap pouse andedan yon rezidans, epi CDC pa rekòmande fè echantyonaj woutin pou mwazi. Prèy yo genyen kounye an montre alèji se kalite maladi yo asosye pi souvan ak mwazi. Poutèt moun gendwa reyaji diferaman swa akòz kantite oswa kalite mwazi a, echantyonaj ak kilti pa fyab pou chèche konnen ki risk ki genyen pou sante w. Si w siseptib pou devlope yon reyaksyon ak mwazi epi ou wè oswa ou santi mwazi a, gen yon risk potansyèl pou sante w; kifè, kèlkeswa kalite mwazi ki prezan, se pou w planifye pou retire li. Anplis de sa, echantyonaj ki fyab gendwa koute anpil lajan, epi estanda pou kapab jije sa ki yon kantite mwazi ki akseptab ak sa ki pa akseptab poko fikse.

Yon laboratwa anviwònmanal kalifye te pran echantyon mwazi k ap pouse lakay mwen epi li te remèt mwen rezilta a. Èske CDC kapab entèprete rezilta sa yo?

Estanda pou kapab jije sa ki yon kantite mwazi ki akseptab ak sa ki pa akseptab poko fikse. Si w deside peye pou fè yon echantyonaj mwazi, anvan travay la kòmanse, se pou w mande konsiltan yo kimoun ki pral fè travay la pou etabli kritè yo pou kapab entèprete rezilta tès yo. Se pou yo di w alavans kisa yo pral fè oubyen ki rekòmandasyon yo pral bay sou baz rezilta echantyonaj yo. Yo pa kapab entèprete rezilta echantyonaj yo pran nan sityasyon ou ki san parèy si yo pa enspekte fizikman zòn ki kontamine an oubyen si yo pa teni kont de karakteristik bilding lan ak faktè ki te produi kondisyon ki egziste kounye an.

Ki kalite doktè pou mwen wè si mwen te ekspoze ak mwazi?

Se pou konsilte yon doktè jeneralis oswa yon founisè swen sante jeneral ki pral deside si l ap refere w al jwenn yon espesyalis. Pami espesyalis sa yo, gendwa genyen yon alèjis ki trete pasyan yo ki gen alèji pou mwazi oubyen yon doktè maladi enfektyez ki trete enfeksyon mwazi pwovoke. Si gen yon enfeksyon andedan poumon ou yo, se pou w ale wè yon espesyalis poumon. Yo gendwa refere pasyan ki te ekspoze ak mwazi nan plas travay yo al wè yon doktè okipasyonèl. CDC pa yon klinik. CDC pa egzamine pasyan, li pa dyagnostike maladi, li pa founi tretman, li pa preskri medikaman ni bay referans pou founisè swen sante.

Pwopriyetè kay mwen an oswa konstriktè an p ap pran responsabilite pou netwaye mwazi k ap pouse andedan kay la. Ki kote mwen kapab jwenn asistans?

Si w santi pwopriyetè kay ou oswa konstriktè a pa enterese rezoud preyokipasyon ou yo osijè ekspozisyon ak mwazi andedan kay la, ou gendwa kontakte konsèy sante lokal la oubyen ajans lojman an. Kòd ki aplikab, asirans, enspeksyon, pwoblèm jiridik oubyen lòt kesyon toujou konsènan mwazi antre anjeneral nan konpetans lwa Eta a ak lejislasyon lokal (pa federal). Epitou, ou gendwa revize kontra lokasyon an oswa kontra bilding lan epi kontakte otorite Eta a oswa minisipal yo oubyen kontakte yon avoka pou w kapab jwenn plis enfòmasyon osijè règlemantasyon ak dwa ou genyen yo. CDC pa kapab fòse pèsòn respekte règ yo ni li pa kapab ba w konsèy nonplis. Ou gendwa kontakte Konte an oswa Depatman sante Eta a osijè mwazi nan zòn ou pou w kapab chèche konnen ki sèvis evalyasyon ak asistans yo ofri. Ou kapab jwenn enfòmasyon osijè pwogram Kalite Lè Andedan Batiman an nan http://www.cdc.gov/nceh/airpollution/indoor_air.htm.

Mwen sèten mwazi nan travay la ap fè m malad.

Si w panse ou malad poutèt ou ekspoze ak mwazi andedan bilding kote w ap travay la, se pou w konsilte founisè swen sante w anpremye pou konnen ki aksyon ou ta dwe pran pou pwoteje sante w. Avèti anlwayè w, epi si li aplikab, reprezantan sendika w tou pou esplike li pwoblèm lan, pou anlwayè w kapab pran mezi pou netwaye epi pou anpeche mwazi pouse. Si w vle jwenn plis enfòmasyon osijè mwazi, fason pou elimine mwazi oswa sekirite ak direktiv sante nan travay la, se pou w kontakte depatman sante lokal la (vil, Konte oswa Eta a).

Se pou w ta li Direktiv Ajans Pwoteksyon Anviwònman Etazini (U.S. Environmental Protection Agency, EPA) ki rele Mold Remediation in Schools and Commercial Buildings (Kijan pou retire mwazi nan lekòl ak nan imèb komèsyal) nan http://www.epa.gov/mold/mold_remediation.html.

Mwen gen anpil preyokipasyon konsènan mwazi ki nan lekòl pitit mwen an ak jan sa afekte sante yo.

Si w panse pitit ou yo malad poutèt yo te ekspoze ak mwazi nan lekòl yo, konsilte founisè swen sante yo anpremye, pou konnen ki aksyon medikal ki apwopriye ou ta dwe pran. Kontakte administrasyon lekòl la esplike pwoblèm la epi mande pou yo retire mwazi yo epi pou yo anpeche mwazi yo retounen. Si li nesèsè, se pou w kontakte konsèy lekòl lokal la.

CDC pa yon òganizasyon règlemantasyon epi li pa gen otorite pou fòse moun respekte règ yo. Depatman sante local ou gendwa gen enfòmasyon konsènan mwazi epi ou kapab kontakte biwo Kalite Lè Andedan Batiman ki pi pre w lan. W ap jwenn enfòmasyon konsènan biwo sa a nan http://www.cdc.gov/nceh/airpollution/indoor_air.htm.

Se pou w ta li Direktiv Ajans Pwoteksyon Anviwònman Etazini (U.S. Environmental Protection Agency, EPA) ki rele *Mold Remediation in Schools and Commercial Buildings*(Kijan pou retire mwazi nan lekòl ak nan imèb komèsyal), nan http://www.epa.gov/mold/mold_remediation.html. Eitou, al gade sit entènèt sa yo pou w kapab jwenn plis zouti pou mezire kalite lè andedan batiman lekòl:

- <http://www.epa.gov/iaq/schools/tfs/guidtoc.html>
  - <http://www.epa.gov/iaq/schools/tfs/guideh.html>
  - <http://www.healthyschools.org/index.html>
-
- Nou founi lyen ki oryante vè federasyon ki pa federal sèlman antan yon sèvis pou kliyan nou yo. Prezans lyen sa yo pa vle di CDC oubyen gouvènman federal sipòte òganizasyon oswa pwogram yo, epi moun pa ta dwe sipoze nou apwouve okenn òganizasyon oswa pwogram si nou pa deklare sa ofisyèlman. CDC pa responsab pou kontni paj Wèb òganizasyon endividyèl yo kapab jwenn nan lyen sa yo.